

گزارشی خواندنی از گشایش اولین پارلمان ایران در ۱۵ مهر ۱۲۸۵ خورشیدی+عکس

۲۹ تیر ۱۳۹۶ ساعت ۱۸:۰۷

در روز موعود سه ساعت مانده به غروب مدعوین در اتاق برلیان عمارت گلستان جمع شدند. مظفرالدین شاه در مجلس حضور یافت و نظام الملک خطابه شاه را قرائت کرد. پس از پایان خطابه موزیک نظام نواخته شد و بعد از پایان جلسه سلام، نمایندگان به مدرسه نظام که برای تشکیل مجلس شورا در نظر گرفته شده بود رفتند . . .

کافه تاریخ- اخبار تاریخی

فرمان مشروطیت در ۱۴ مرداد ۱۲۸۵ ش/ ۱۴ جمادی الثانی ۱۳۲۴ / ۵ اوت ۱۹۰۶ م صادر شد. براساس آن مردم رخصت یافتند مجلسی مرکب از نمایندگان منتخبشان را برای مشاوره در امور مهم مملکتی و نظارت بر کار وزرا تشکیل دهند. به موجب همین دستخط مظفرالدین شاه متعهد شد که «نظامنامه و ترتیبات این مجلس و لوازم تشکیل آن را مرتب و مهیا» کند. پس از بازگشت روحانیون مهاجر از قم به تهران و انجام دید و بازدیدهای معمول در ۲۷ مرداد ۱۲۸۵ / ۲۰ جمادی الثانی ۱۳۲۴ ق/ ۱۸ اوت ۱۹۰۶ م مجلسی با حضور سه چهار هزار نفر از روحانیون، تجار، وزراء، شاهزادگان و عموم مردم در مدرسه نظامیه تشکیل شد. مشیرالدوله صدراعظم در سخنرانی اش درباره علت گردهمایی آن روز گفت: «چون لایحه قواعد انتخابات و لایحه نظامنامه این مجلس شورای ملی باید با کمال دقت موافق دستخط مبارک همایونی ترتیب داده شود و البته می دانید که انجام این کار مستلزم وقت و فرصت معینی است لهذا برای اینکه بندگان اعلیحضرت اقدس شاهنشاهی خلدالله ملکه، دلیلی واضح و حجتی کافی در تصمیم رای مبارک خودشان برای تشکیل و ترتیب مجلس شورای ملی به قاطبه اهالی ایران داده باشند مقرر فرمودند که عجالتا محل موقتی این مجلس محترم، معین و در آنجا با حضور آقایان علما و وزراء و اعیان و اشراف و تجار و اصناف، صرف شیرینی و شربت شود. حاج شیخ مهدی سلطان المتکلمین هم از طرف ملت لایحه ای قرائت کرد که ضمن تشکر از شاه و صدراعظم اعلام کرد که «عجالتا با این معدود و کلاء که منتخبین از پایتخت می باشند شروع به مقصود نموده انتظار می بریم که به فرصت و کلائی که باید از تمام بلاد منتخب شوند به ترتیب مخصوص انتخاب شده در دارالخلافه حاضر شوند و هر چه زودتر این مجلس که مجلس شورای ملی باشد موافق نظامنامه، تکمیل نواقص خود را نموده در استحکام مبانی سلطنت و استقرار حقوق ملت، نتایج مستحسنه را به عون الهی ظاهر سازد.»

بعد از نطق او مردم به صرف شربت و پرداختن سپس مجلس را ترک کردند. به این ترتیب مجلس موقتی تشکیل شد که نمایندگان آن از طریق آراء مردم انتخاب نشده بودند. این مجلس موقتی تا تشکیل مجلس منتخب هفته ای دو روز تشکیل جلسه داد و از طرف آن دوازده نفر که مرتضی قلی خان صنیع الدوله، مخبرالسلطنه، حاج امین الضرب، محقق الدوله، صدیق حضرت، حاج معین بوشهری و آقامیرزا محسن از جمله آنها بودند، مأمور نوشتن نظامنامه انتخابات مجلس شدند. پس از تهیه نظامنامه و تأیید آن توسط مظفرالدین شاه انتخابات تهران در ۲۵ شهریور ۱۲۸۵ ش/ ۲۷ رجب ۱۳۲۴ ق/ ۱۶ سپتامبر ۱۹۰۶ م آغاز شد. همچنین قرار شد فقط با حضور نمایندگان تهران مجلس شورای ملی را افتتاح کنند و منتظر نتیجه انتخابات شهرستانها نمانند. هیئت ناظر بر انتخابات تهران عبارت بودند از مخبرالسلطنه رئیس، مشیر دیوان منشی باشی از طرف صدراعظم، اعظم السلطنه و خازن الملک از طرف حکومت تهران، اسدالله میرزا و ثقه السلطنه از طرف شاهزادگان، امجدالسلطان از طرف قاجاریه، آقاسید حاج آقا و میرزا طاهر تنکابنی و سیدمحمدتقی هراتی و شیخ سیف الدین از طرف علما و طلاب، حاج سیف محمد صراف از طرف تجار، حاج محمدابراهیم و آقا شیخ حسین سقط فروش از طرف اصناف. انتخابات تهران برگزار شد و تقریباً اکثر نمایندگان تا ۱۱ مهر ۱۲۸۵ ش/ ۱۴ شعبان ۱۳۲۴ ق/ ۲ اکتبر ۱۹۰۶ م انتخاب شدند. در مورد نحوه انتخاب نمایندگان گفتگو بسیار است. ناظم الاسلام کرمانی در تاریخ بیداری ایرانیان مدعی است که «این مجلس بر وفق نظامنامه نمی باشد و دست ثقلب و تدلیس در کار داخل شده» و معتقد است که متمولین با رشوه نتیجه انتخابات را تعیین کرده اند نمونه هایی هم برای اثبات ادعایش ذکر می کند. مرحله بعد تعیین روز تشکیل مجلس بود. ابتدا تصمیم داشتند افتتاح مجلس در نیمه شعبان باشد اما منصرف شدند. یحیی دولت آبادی در این باره می نویسد: «قرار است روز پانزدهم شعبان که عید مولود صاحب الزمان است روز افتتاح رسمی مجلس شورا باشد ولی به دو ملاحظه تأخیر می شود؛ یکی به ملاحظه تمام شدن انتخابات و دیگر آنکه روز افتتاح مجلس عید مخصوص باشد و با عید مذهبی تداخل نشود.» از این رو روز جمعه ۱۳ مهر ۱۲۸۵ ش/ ۱۶ شعبان ۱۳۲۴ ق/ ۵ اکتبر ۱۹۰۶ م دعوتنامه رسمی از طرف مشیرالدوله صدراعظم برای عموم علما، وزراء، شاهزادگان، اعیان و سفرای خارجه ارسال شد و از آنها برای افتتاح مجلس شورا در

روز یکشنبه ۱۵ مهر ۱۲۸۵ش / ۱۸ شعبان ۱۳۲۴ق / ۷ اکتبر ۱۹۰۶م دعوت به عمل آمد. در روز موعود سه ساعت مانده به غروب مدعوین در اتاق برلیان عمارت گلستان جمع شدند. مظفرالدین شاه در مجلس حضور یافت و نظام الملک خطابه شاه را قرائت کرد. پس از پایان خطابه موزیک نظام نواخته شد و بعد از پایان جلسه سلام، نمایندگان به مدرسه نظام که برای تشکیل مجلس شورا در نظر گرفته شده بود رفتند ولی به دلیل ضیق وقت جلسه را به عصر روز دوشنبه ۱۶ مهر ۱۲۸۵ش / ۱۹ شعبان ۱۳۲۴ق / ۸ اکتبر ۱۹۰۶م موکول کردند. در آن جلسه صنایع الدوله به ریاست مجلس برگزیده شد و برای نخستین بار مجلس شورای ملی در ایران کار رسمی اش را آغاز کرد

آدرس مطلب :

<https://www.cafetari.kh.com/news/۳۶۰۷۱/گزارش-خواندنی-گشایش-اولین-پارلمان-ایران-۱۵-مهر-۱۲۸۵-عکس-خورشیدی-۱۲۸۵-مهر-۱۵-ایران-پارلمان-اولین-گشایش-خواندنی-گزارش>